Thomas <de Aquino>: Summa theologiae: Pars secunda: prima pars
Mainz: Peter Schoeffer, 8. Nov. 1471 Seite 213

ex p̱te corp̱is. sic aliquis habens quasdã natura
les inclinacões ad alia peccata ꝓpter corrup cõez
nature in ip̄is. Alio mõ ↄtigit ꝙ volũtas p se tẽ-
dit in aliqḋ malũ. p remocõnez alicuius ꝓhibẽtis
puta si aliquis ꝓhibeatur peccare nõ qꝛ peccatũ
ei ẜm se displiceat ꝓpter spem vite eterne. vel ꝓpt
timorẽ gehẽne. remota spe p despacõez. vel timore
p p̄sũpcõnez sequitur ꝙ ex certa malicia q̄i absq̧
freno peccet. Sic g̊ patz ꝙ pccm qḋ est ex certa
malicia semp p̄supomit in hoīe aliquã inordina
cõnem q̃ tñ nõ semp est habitus. vnde nõ est ne-
cessariũ ꝙ quicũq̧ peccat ex certa malicia peccet
ex habitu. ¶ Ad. j. g̊ dḋm. ꝙ op̱ari qualiter in-
iustus op̱atur nõ solũ est op̱ari iniusta ex certa
malicia. ẜ ec delectabiliter et sine graui renisu rõis
qḋ nõ est nisi eius q̃ habz habitũ. ¶ Ad. ij. dḋm.
qḋ nõ statĩ ad hͦ aliquis labitur ꝙ ex certa mali
cia peccet. ẜ p̄supponitur aliq̇d qḋ tñ nõ semp est
habitus ut dictũ est. ¶ Ad. iij. dḋm. ꝙ illud ꝓpt
qḋ volũtas inclinatur in malũ nõ semp est habi-
tus vel passio ẜ quedã alia disposicõ ut dictũ est.
¶ Ad. iiij. dḋ. ꝙ nõ est similis rõ de electõne bo-
ni et de electõne mali. qꝛ malũ nũq̃ est sine bono
nature. ẜ bonũ p̄t esse sine malo culpe p̱fecto.

AD. iiij. sic ꝓcedꝛ. vidꝛ ꝙ ille q̃ peccat ex certa
malicia nõ peccet grauius q̃ ille q̃ peccat ex
passione. Ignorãtia eni excusat pccm vel in toto
vel in p̱te. ẜ maior est ignorãtia in eo q̃ peccat ex
certa malicia q̃ in eo q̃ peccat ex passione. Nã ille
q̃ peccat ex certa malicia patitur ignorãtiaz p̄ci
pij q̃ est maxima ut p̄hs dic̄ in. vij. eth. habz eni
malã estimacõnez de fine q̃ est p̄cipiũ in op̱atis.
g̊ maxime excusatur a peccato q̃ peccat ex certa
malicia q̃ ille q̃ peccat ex passione. ¶ P̄. quãto ali
quis habz maius impellẽs ad peccãdũ tãto min⁹
peccat sic patz de eo q̃ maiori impetu passionis de-
icitur in pccm. sed ille qui peccat ex certa malicia
impellitur ab habitu cuius est fortior impulsio
q̃ passionis. g̊ ille q̃ peccat ex habitu minus pec
cat q̃ ille q̃ peccat ex passione. ¶ P̄. peccare ex cer
ta malicia est peccare ex electõne mali. ẜ ille q̃ pec
cat ex passione etiã eligit malũ. g̊ nõ minus pec-
cat q̃ ille q̃ peccat ex certa malicia. ¶ Sz ↄtra ẽ ꝙ
pccm qḋ ex industria ↄmittitur ex hͦ ip̄o grauiorẽ
penã mẽtꝰ. ẜm illḋ iob. xxxiiij. q̄i impios p̱cussit eos
in loco videntiũ q̃ q̄i de industria recesserũt ab eo
ẜ pena nõ augetur nisi ꝓpter grauitatẽ. g̊ peccatũ
ex hͦ aggrauatur qḋ est ex industria et malicia.

Rn̄sio. dḋm ꝙ pccm qḋ est ex certa malicia est
grauius peccato qḋ est ex passione triplici rõne.
Primo quidẽ qꝛ cũ pccm p̄cipaliter in volũtate
ↄsistat quãto motus peccati est magis ꝓpꝰ vo-
lũtati. tãto pccm grauius est ceteris p̱ibz. cũ aũt
ex certa malicia peccatur motus peccati ẽ magis
ꝓpꝰ volũtati q̃ ex se ip̄am in malũ mouetur q̃ qñ
ex passione peccatur quasi ex quodã extrinseco
impulsa ad peccãdũ. vnde pccm ex hͦ ip̄o qḋ est
ex malicia aggrauatur. et tãtomagis quãto fu-
erit vehemẽtior malicia. ex eo vero qḋ est ex passi-
one diminuitur et tãtomagis quãto passio fue-
rit magis vehemẽs. Scḋo qꝛ passio q̃ inclinat vo
lũtatem ad peccãdũ cito trãsit et sic hõ cito redit
ad bonũ ꝓpositũ penitẽs de peccato. ẜ habitus quo
hõ ex malicia peccat est qualitas p̱manẽs. et ideo
q̃ ex malicia peccat diuturnius peccat. vnde p̄hs
in. vij. eth. ↄpat intẽp̱atũ q̃ peccat ex malicia in-
firmo q̃ ↄtinue laborat. Incõtinentẽ aũt q̃ peccat
ex passiõe ei q̃ laborat interpolate. Tercio qꝛ ille
q̃ peccat ex certa malicia est male dispositus q̃-
tum ad ip̄m finẽ q̃ est p̄cipiũ in op̱abilibz. et sic
eius defectus est p̱iculosior q̃ eius q̃ ex passione
peccat. cuius ꝓpositũ tẽdit in bonũ finẽ. licet ꝓpo-
situ hͦ ad horã interrũpatur ꝓpter passionẽ. semp
aũt defectus p̄cipij est pessimus. vnde manifestũ
est ꝙ grauius est peccatũ qḋ est ex malicia q̃ qḋ
est ex passione. ¶ Ad. j. g̊ dḋm. ꝙ ignorãtia ele-
ctõnis de qua obiectõ ꝓcedit neq̧ excusat neq̧
diminuit pccm ut sup̱ dictu est. vnde nec maior
ignorãtia talis facit esse minus pccm. ¶ Ad. ij.
dḋm. ꝙ impulsio q̃ ẽ ex passiõe est q̄i ex exteriori
respectu volũtatis. ẜ p habitũ inclinatur volũtas
q̄i ab interiori. vnde nõ est silis rõ. ¶ Ad. iij. dḋm.
ꝙ aliud ẽ peccare eligentẽ et aliud peccare ex ele
ctõne. Ille eni q̃ peccat ex passiõe peccat quidẽ eli
gens nõ tñ ex electõne. qꝛ electõ nõ est in eo p̄-
mũ peccati p̄cipiũ. sed inducitur ex passione ad
eligendũ id qḋ extra passionez exñs nõ eligeret.
ẜ ille q̃ peccat ex certa malicia ẜm se eligit malũ
eo mõ quo dictũ est. et ideo electõ in ip̄o est p̄ci-
piũ peccati. et ꝓpter hͦ dꝛ ex electõne peccare.

DEinde ↄsiderãdũ ẽ de causis exterioribz Qo.
peccati. Et p̄mo ex p̱te dei. ¶ Scḋo ex
p̱te diaboli. ¶ Tercio ex p̱te hominis.
¶ Circa p̄mũ querũtᷣ quatuor ¶ Pri-
mo vtrũ deus sit causa peccati. ¶ Scḋo vtrũ act⁹
peccati sit a deo. ¶ Tercio vtrũ deus sit causa exce
cacõnis et obduracõnis. ¶ Quarto vtrũ hͦ ordi-
nentur ad salutẽ eoꝝ q̃ excecãtur et obdurãtur.

AD. j. sic ꝓceditur. vidꝛ ꝙ deus sit causa pcci
dicitᷣ eni apl̄s ro. j. de quibusdã tradidit eos
deus in reprobũ sensũ ut faciãt q̃ non ↄuemũt. et
glosa ibidẽ dicit ꝙ deus op̱atur in cordibz hoim
inclinãdo volũtates eoꝝ in qḋ cũq̧ voluerit siue in
bonũ siue in malũ. ẜ facere q̃ non ↄuemũt et in-
clinari ẜm volũtatẽ ad malũ est pccm. g̊ deus ho-
minibz ẽ causa peccati. ¶ P̄. sap̄. xiiij. dꝛ. creaturẽ
dei in odiũ facte sũt et in tẽptacõne anime hoim.
ẜ tẽptacõ solet dici ꝓuocacõ ad peccãdũ. Cũ g̊
creture nõ sint facte nisi a deo ut in p̄o habitũ ẽ.
vidꝛ ꝙ deus sit causa peccati ꝓuocãs hoĩes ad
peccãdũ. ¶ P̄. quicq̇d est causa cause est causa
effectus. ẜ deus ẽ causa li. arbitrij qḋ ẽ causa pec-
cati. g̊ deus est causa peccati. ¶ P̄. om̄e malũ oppo
nitur bono. ẜ nõ repugnat dĩne bõitati ꝙ ip̄a sit
causa mali. de isto eni malo dicitᷣ isa. xlv. ꝙ deus
est creãs malũ. et amos. iij. nõ ẽ malũ in ciuitate
qḋ deus nõ fecerit. g̊ nec etiã dĩne bonitati repu-
gnat ꝙ deus sit causa culpe. ¶ Sz ↄtra est ꝙ sap̄.
. xj. dꝛ. de deo. nichil odisti eoꝝ q̃ fecisti. odit aũt
pccm. ẜm illud sap̄. xiiij. odio ẽ deo impius et im
pietas eius. g̊ deus nõ est causa peccati. Rn̄sio.
dḋm ꝙ hõ dupliciter est causa peccati vel sui ve-

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-v-85/0213
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt